

- N. B. :** (1) Attempt any **five** questions.
(2) **Each** question carries **20** marks and **each** subquestion **10** marks.

1. Define Educational Psychology. What is its nature and scope ?
2. State merits, demerits & limitations of Experimental Method of studying educational psychology.
3. How do heredity and environment influence the development of a student ?
4. What is the importance of individual difference ? Discuss its various causes.
5. Define 'Learning'. Discuss the factors involved in the process of learning.
6. What are the causes of forgetting ? Suggest measures to overcome them.
7. What is Motivation ? State different principles of Motivation.
8. What is 'intelligence' ? How does it help to improve the learning process ?
9. What is personality ? Discuss factors affecting students personality.
10. Attempt any **two** of the following :—
 - (a) How does adjustment help the student in problem solving ?
 - (b) What are the measures to develop creativity ?
 - (c) State the difference between positive & negative transfer of learning.
 - (d) What are the types of Memory ?

(मराठी रूपांतर)

- सूचना :** (१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
(२) प्रत्येक प्रश्नास २० गुण व प्रत्येक उपप्रश्नास १० गुण आहेत.

१. शैक्षणिक मानसशास्त्राची व्याख्या द्या. त्याचे स्वरूप व व्याप्ती कोणती आहे ?
२. शैक्षणिक मानसशास्त्राच्या प्रायोगिक पध्दतीचे गुण, दोष व मर्यादा लिहा.
३. विद्यार्थ्यांच्या विकासावर आनुवंशिकता व पर्यावरण यांचा प्रभाव कसा घडतो ?
४. व्यक्तिभेदाचे महत्त्व कोणते आहे ? त्याच्या भिन्न कारणांची चर्चा करा.
५. अध्ययनाची व्याख्या द्या. अध्ययनप्रक्रियेतील घटकांची चर्चा करा.
६. विस्मरणाची कोणती कारणे आहेत ? त्यांच्या निराकरणासाठी उपाय सूचवा.
७. प्रेरणा म्हणजे काय ? विविध प्रेरणातत्त्वे लिहा.
८. 'बुद्धिमत्ता' म्हणजे काय ? अध्ययनप्रक्रिया सुधारण्यास तिचा उपयोग कसा होतो ?
९. व्यक्तिमत्त्व म्हणजे काय ? विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वावर परिणाम करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.
१०. कोणत्याही दोहांची उत्तरे लिहा.
 - (अ) समस्येची उकल करताना विद्यार्थ्यांस समायोजनाची कशी मदत होते ?
 - (ब) सर्जनशीलतेच्या विकसनासाठी कोणते उपाय आहेत ?
 - (क) धन व ऋण अध्ययनसंक्रमणातील फरक लिहा.
 - (ड) स्मृतीचे प्रकार कोणते आहेत ?